

Læreplan i billakererfaget Vg3 / opplæring i bedrift

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 14. desember 2007 etter delegasjon i brev av 26. september 2005 fra Utdannings- og forskningsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2008

Gjelder til 31.07.2023

Utdanningsdirektoratet

Formål

Billakkererfaget skal legge grunnlaget for yrkesutøvelse innen reparasjons-, spesial- og vedlikeholdslakking. Faget skal bidra til å utvikle fagkompetanse i bruk av nye lakkmaterialer som passer alle karosserimaterialer. Videre skal faget bidra til å ivareta økte miljøkrav og fremme bruk av miljøvennlige materialer og lakkprodukter som reduserer utslipp av skadelige stoffer i tråd med gjeldende regelverk.

Opplæringen skal bidra til at lærlingen utvikler teknikker og ferdigheter innen billakking. Videre skal opplæringen bidra til at lærlingen utvikler evne til effektivitet, nøyaktighet, problemløsning og samarbeid. Opplæringen skal legge grunnlag for utvikling av en helhetsforståelse for faget og innsikt i tilgrensende arbeidsprosesser. Opplæringen skal også fremme lærlingens evne til kommunikasjon og respekt for arbeidskollegaer, kunder og andre samarbeidspartnere.

Opplæringen skal legge til rette for at lærlingen får trening i lakking og reparasjon av kjøretøy. Rasjonell og økonomisk bruk av materialer skal inngå i opplæringen. Opplæringen skal fremme orden og ryddighet på arbeidsplassen. Helse, miljø og sikkerhet står sentralt i opplæringen. Videre skal opplæringen legge til rette for bruk av moderne teknologi- og kommunikasjonsutstyr i arbeidet.

Fullført og bestått opplæring fører fram til fagbrev. Yrkestittel er billakkerer.

Struktur

Billakkererfaget består av to hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Årstrinn	Hovedområder	
Vg3 / opplæring i bedrift	Billakking	Kvalitet og dokumentasjon

Hovedområder

Billakking

Hovedområdet omfatter bruk av verktøy, sprøyter, sprøytekabin, lakkblandeutstyr, dataprogrammer, måleinstrumenter og verneutstyr. Renhold, ryddighet og vedlikehold inngår. Reparasjonsmetoder og teknikker, enkel demontering og montering er en del av hovedområdet. Blanding av grunninger, farger og topplakker inngår også. I hovedområdet inngår produkt og materialkunnskap, resirkulering og behandling av spesialavfall. Økonomiske og miljømessige hensyn ved valg av materialer er en del av hovedområdet. Hovedområdet omfatter også kundebehandling og samarbeid internt og eksternt.

Kvalitet og dokumentasjon

Hovedområdet omfatter arbeid etter produsentkrav, prosedyrer, standarder og gjeldende regelverk. Registrering og rapportering av avvik inngår også i hovedområdet. Bransjekunnskap, takseringssystem og internkontrollsystem inngår. Hovedområdet omfatter risikovurderinger, kvalitetskontroll og dokumentasjon av arbeidet. Økonomisk forståelse og bedriftsøkonomi inngår også.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I billakkererfaget forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig i billakkererfaget innebærer å forklare hva som gjøres under utførelse av faglige oppgaver. Videre innebærer det å kommunisere med kunder og samarbeidspartnere om faglige løsninger. Det innebærer også å utarbeide dokumentasjon, arbeidsordrer og rapporter.

Å kunne lese i billakkererfaget innebærer å forstå og bruke takstrapper og arbeidsbeskrivelser, prosedyrer og brukerveiledninger. Det innebærer også å forstå og bruke faglig informasjon fra teknisk litteratur.

Å kunne regne i billakkererfaget innebærer å foreta beregninger, oppmålinger og justeringer av produkter. Videre omfatter det kostnadsanalyser knyttet til arbeidsprosessen.

Å kunne bruke digitale verktøy i billakkererfaget innebærer å søke etter teknisk dokumentasjon og innhente faglig stoff. Det innebærer å kommunisere ved hjelp av digitale verktøy.

Kompetansemål

Etter Vg3

Billakkering

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- behandle kunder i tråd med retningslinjer for kundebehandling
- diskutere faglige løsninger med kollegaer
- planlegge og tilrettelegge arbeidsoppdrag i tråd med produsentkrav
- velge og bruke verneutstyr
- rengjøre overflater og forklare hensikten med dette
- vurdere skadeomfang og velge og begrunne reparasjonsmetode
- bruke sikkerhetsutstyr og elektriske og elektroniske komponenter i henhold til prosedyrer
- utføre enkel demontering og montering av komponenter
- bruke og vedlikeholde håndverktøy, luftverktøy og elektriske verktøy
- sikre materialer mot korrosjon og oksidasjon og forklare materialenes innvirkning på hverandre
- bruke ulike typer sparkel og fyllmaterialer
- velge lakkfarge ut fra arbeidsoppdrag og foreta eventuelle justeringer
- blande lakkprodukter til bruk og kontrollere viskositet på grunninger, basefarge og topplakk
- velge og bruke sprøyteutstyr tilpasset arbeidsoppdraget
- utføre maskering og gjør rede for grunnprinsippene ved flerfarge- og designlakkering
- velge og bruke materialer ut fra økonomiske og miljømessige hensyn
- pensle og påføre struktur
- utføre karosseritetting
- bruke og vedlikeholde lakkblanderom, sprøytekabin og sprøyteutstyr
- identifisere og reparere lakkdefekter og utføre lakkpleie
- utføre en- og tokomponentliming og sveising av skader på plastdetaljer
- håndtere spesialavfall i tråd med gjeldende regelverk
- arbeide i tråd med rutiner for orden og renhold

Kvalitet og dokumentasjon

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- bruke arbeidsordrer og takstdokumenter
- finne fram og bruke produktdatablader og HMS-datablader
- risikovurdere arbeidsoppdrag i tråd med internkontrollsystemet
- dokumentere at arbeidet er i tråd med produsentkrav og gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet
- registrere avvik og skrive avviksrapporter
- vurdere kvaliteten på utført arbeid
- gjøre rede for bedriftens organisering, oppgaver og ansvar
- gjøre rede for økonomiske og driftsmessige konsekvenser av driftsstans og betydningen av forebyggende vedlikehold

Vurdering

Vg3 billakkererfaget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Hovedområder	Ordning
Billakkering	Alle skal opp til fagprøven, som normalt skal gjennomføres innenfor en tidsramme på fire virkedager.
Kvalitet og dokumentasjon	

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.